

NEMZETI ADÓ- ÉS VÁMHIVATAL

Iktatószám:

Ügyszám:

Összefoglaló jelentés

*az amerikai érdekeltségű cégeknél elévülési időn
belül lefolytatott adó- és vámhatósági eljárások
2014. november 6-án elrendelt felülvizsgálatáról*

2015.

Tartalomjegyzék

I.	A vizsgálat elrendelésének előzménye	3
II.	Az állami adó- és vámhatóság működésének keretei és kontrollpontjai	4
III.	A vizsgálat menete és tartalma.....	6
IV.	A vizsgálat hatóköre, a cégek kiválasztása	7
V.	Az amerikai érdekeltségű cégek gazdasági szerepe.....	8
VI.	Az amerikai érdekeltségű cégekkel összefüggésben lefolytatott eljárások	8
VI.1.	Az adóellenőrzési eljárások.....	8
VI.2.	A vámszerveket érintő eljárások.....	12
VI.2.1.	A vámigazgatási eljárásokkal kapcsolatos tapasztalatok	12
VI.2.2.	A vámszervek adóigazgatási eljárásainak tapasztalatai	14
VI.2.2.1.	Jövedéki adóval összefüggő eljárások	14
VI.2.2.2.	A környezetvédelmi termékadj eljárások	15
VI.3.	Az egyéb adóigazgatási eljárások.....	15
VI.4.	A közérdekű bejelentések	16
VI.5.	A Biztonsági Főosztály által elvégzett vizsgálat	17
VII.	A vizsgálat összegzése	18

Összefoglaló jelentés

az amerikai érdekeltségű cégeknél elévülési időn belül lefolytatott adó- és vámhatósági eljárások
2014. november 6-án elrendelt felülvizsgálatáról

I. A vizsgálat elrendelésének előzménye

Az állami adó- és vámhatóság külső megítélése – egyes sajtótermékekben különböző forrásokból származó információk együttes, sokszor az egyes források egymást hivatkozásul használó kumulálódó hatására – az utóbbi időben negatív jelleget öltött. Ezen, az egyes állításokat tárgyszerű bizonyítékokkal alá nem támasztó, leíró (alapvetően prejudikáló) jellegű sajtóinformációk a közvélemény számára azt sugallták (szinte tényként fogadtatták el), hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal célirányosan, rendszerszerűen és rendszeres jelleggel, jogszerűtlen eljárásokat folytat vagy bizonyos esetekben eljárásokat mulaszt el lefolytatni, amelynek ok-okozati eredménye – az állami adó- és vámhatóság korábbi munkatársának, tényadatokkal alá nem támasztott „bemondásán” alapuló, viszont a nagy nyilvánosság és a sajtó által is jellemzően szakmai kritika nélkül elfogadott – éves szinten 1000 milliárd forintos nagyságrendet jelentő általános forgalmi adóbevétel-kiesés.

Alapvetően két esetben merült fel egyáltalán olyan „konkrétumnak” nevezhető információ, amely alapján valamilyen célzott vizsgálatot lehetett kezdeményezni. Az első csoportot [redacted] azon sajtónyilatkozatai alkotják, melyekben az általános forgalmi adót érintő adóellenőrzésekkel, illetve az ellenőrzésre történő kiválasztással kapcsolatban mondta el – konkrét bizonyítékokkal szintén alá nem támasztott – egyéni tapasztalatát és véleményét. Ebben az esetben a nemzetgazdasági miniszter általi elrendelés alapján lefolytatásra került [redacted] adóhatóságnál végzett munkáját elemző és az ahhoz kapcsolódóan megszerzett/megszerezhető információkat feltáró belső vizsgálat, amelynek [redacted] állításait – az adóhatóság által elérhető forrásokból rendelkezésre álló adatok alapján – tételesen cáfoló eredményt (a 10 oldalnyi vizsgálati jelentést és a megközelítően 1200 oldalnyi vizsgálati anyagot) az állami adó- és vámhatóság anonimizált formában közzétette.

A második esetben amerikai érdekeltségű cégek kapcsán merültek fel olyan állítások, illetve hírek, amelyek azt sugallták, hogy az állami adó- és vámhatóság nem a jogszabályokban előírt módon folytat le egyes adóellenőrzéseket ebben az adózói körben, vagy ezen adózói kör által tett bejelentések „félretételével” mellőzi olyan eljárások lefolytatását, amelyek megindítása és lefolytatása az állami adó- és vámhatóság törvényi kötelezettsége lenne. Ebben az esetben a megjelent állítások és híresztelések megalapozottságának a tisztázására a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke rendelt el vizsgálatot a Magyarországon valamilyen típusú amerikai érdekeltséggel rendelkező cégek vonatkozásában. (Lásd részletesen az Összefoglaló jelentés III. pontjában írtakat.)

Az adóbeszedés eredményességével szorosan összefügg, hogy az állami adó- és vámhatóság jellegéből adódóan egy integrált szervezeti, erősen feladat- és eredményorientált állami szerv, ami olyan külső, valós és számszerű adatokkal alátámasztott tényekben nyilvánul meg, minthogy a 2014. évben a költségvetés általános forgalmi adó (áfa) bevétele 3035,6 milliárd forint volt, mely összeg 226 milliárd forinttal haladja meg a 2013. évi 2809,6 milliárd forint bevételt,

amihez nagyban hozzájárult az állami adó- és vámhatóság (ellenőrzési, végrehajtási, perképviselési stb.) tevékenysége is.

Az adóbevétel növekedés annak ellenére történt, hogy az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata szembehelyezkedve a korábbi magyar adóhatósági jogértelmezéssel, és az addig folytatott, bíróságok által is megerősített bizonyítási eljárással egy magasabb szintű bizonyítottsági fokot (objektív adózói tudattartalom „tudott vagy tudnia kellett, hogy adókijátszásban vesz részt” adóhatósági bizonyítása) követelt meg az áfa levonási jog megtagadásával/korlátozásával és az ezzel összefüggő megállapítások megtételével kapcsolatban.

Ezek a tények tehát élesen szembenállnak az állami adó- és vámhatóság rendeltetésellenes működését hangoztató, szakmailag is megalapozatlan, valótlan véleményekkel.

Továbbá a fentiekhez tartalmilag szorosan kapcsolódik az Európai Bizottságnak az áfaréssel összefüggésben készített tanulmánya. (Hangsúlyozandó, hogy az áfarés nem csak az adócsalás miatt elméletileg kieső költségvetési bevételeket tartalmazza.) Ezen elemzés szerint a tagállamok 177,22 milliárd euróra becsült összes áfabevétel-kiesésén belül Magyarország 2012. évi becsült áfabevétel-kiesése 2,971 milliárd euro volt, ami 25%-os áfa-hiányt jelent. Ez ugyan magasabb, mint a 16%-os uniós átlag, de közép-kelet európai viszonylatban, illetve a 33%-os olasz és görög arányhoz viszonyítva nem kiemelkedő. Hasonló volt az arány Lengyelországban is, míg Szlovákiában 39%, Romániában pedig 44%. Mindezt úgy éri el az állami adó- és vámhatóság, hogy az összehasonlításban résztvevő országokban alkalmazott adómértékhez képest a magyar áfa-kulcs magasabb. Ez a független vizsgálat is megerősíti azt a tényt, hogy egy Európai Unióban általános jelenségről van szó, tehát nem az állami adó- és vámhatóság hanyag, esetleg visszaélésszerű magatartása rejlik a hiány hátterében, mivel ilyen érvelési alappal az európai uniós országok adóhatóságainak többségét is hasonló kritikával lehetne illetni.

II. Az állami adó- és vámhatóság működésének keretei és kontrollpontjai

Az állami adó- és vámhatóság tevékenysége – a többi állami szervhez hasonlóan – célhoz kötött, elsődleges feladata, a magyar állam stabil és kiszámítható működéséhez szükséges bevételek biztosítása. Az állami adó- és vámhatóság tevékenységének a gazdaságpolitikai elvárás mellett azonban számos egyéb elvárásnak is meg kell felelnie (pl.: gazdasági, társadalmi stb.), és széles körű feladatait meghatározott jogszabályi keretek között kell teljesítenie. A jogalkotó a jogszerű eljárás megvalósulásának ellenőrzése/figyelése érdekében számos külső kontrollpontot hozott létre, amelyek nagymértékben meghatározták, illetve meghatározzák az állami adó- és vámhatóság működését.

A hivatalos külső kontrollpontok közül kiemelkedik az Állami Számvevőszék, az ügyészség, az alapvető jogok biztosa, illetve a Nemzeti Védelmi Szolgálat, mely állami intézmények által lefolytatott vizsgálatok azonban egyetlen egy esetben sem állapítottak meg olyan általános jellegű hibát, vagy hiányosságot, amely az állami adó- és vámhatóság által folytatott visszaélésszerű joggyakorlás gyanúját vetette volna fel, sem általános jelleggel, sem meghatározott célcsoportok vonatkozásában.

Az Állami Számvevőszék éves rendszerességgel vizsgálja Magyarország előző évi központi költségvetésének végrehajtását, és ennek keretében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal tevékenységét

is.¹ Az Állami Számvevőszék jelentései nem állapítottak meg, olyan, az állami adó- és vámhatóság akár szándékos, akár hanyag magatartására visszavezethető hiányosságot (visszaélést), mely a költségvetés végrehajtását veszélyeztette volna. Sőt a legutóbbi vizsgálat szerint „az adóhatóság ellenőrzésének eredményeként a feltárt nettó adókülönbözlet összege növekedett, annak ellenére, hogy az ellenőrzési lefedettség csökkent. Mindez az elvégzett ellenőrzések célzatosságának javulását tanúsítja.”²

Az ombudsman (alapvető jogok biztosa) által tett jelentések rendszerszerű hiányosságot nem állapítottak meg. A vizsgálatok adott esetben olyan egyedi érdeksérelmeket okozó eljárási hibákat tártak fel, amelyek az állami adó- és vámhatóság szervezetén belül szinte azonnal orvosolhatóak voltak. A nagy személyi kört érintő érdeksérelmekkel összefüggő megállapítások valamely jogszabály nem egyértelmű vagy téves rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára, hiányosságára voltak visszavezethetők.³

Az ügyészségek által kezdeményezett büntető eljárások az állami- adó és vámhatóság működésében általános és rendszerszerű jogellenességet semmilyen elemükben nem tükröznek, az eljárások az állami adó- és vámhatóságnál foglalkoztatott egyes személyek ellen irányuló eseti jellegű egyedi ügyek⁴ voltak.

A Nemzeti Védelmi Szolgálat keretén belül külön főosztály látja el a Nemzeti Védelmi Szolgálat Nemzeti Adó- és Vámhivatallal kapcsolatos feladatait, mely ezen tevékenysége során – egyedi eseteken kívül⁵ – az állami adó- és vámhatóság vonatkozásában nem tárt fel a médiában megjelölt általános jellegű korrupciós tevékenységet.

Továbbá a fent említett állami szervek mellett létezik egy kiemelkedő kontrollpont, az adózók (ügyfelek) által szabad választásuk szerint igénybevehető jogorvoslati rendszer. Ez magába foglalja egyrészt a közigazgatási eljáráson belüli jogorvoslati formákat⁶, másrészt – a kormányzati irányítástól független, és ezért garanciális jellegét tekintve a legfontosabb külső jogorvoslati kontroll – a bírói út igénybevételét. A bírósági jogorvoslati lehetőséggel összefüggésben fontos kiemelni az adóügyi perek viszonylag magas számát, a jogorvoslati kérelmekkel és keresetekkel érintett áfa adókülönbözetek és jogkövetkezmények összegét, illetve az adóellenőrzések elrendelésének indokoltságát és ezáltal a kiválasztás okszerűségét, eredményességét, illetve hatékonyságát alátámasztó magas adóügyi pernyertességi mutatót (72%), mely szintén az állami adó- és vámhatóságnak az áfacsalásokkal szemben tanúsított aktív és jogilag megalapozott eljárásait mutatja.

¹ Az Állami Számvevőszék F-016-012-064-008/2013. iktatószám alatt tette közzé „A Nemzeti Adó- és Vámhivatallal (NAV, 2011 előtt: Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal, APEH) kapcsolatos ÁSZ jelentések és megállapításai (2004-2013)” című összesítő jellegű dokumentumot.

² Jelentés A 2013. évi zárszámadásról - Magyarország 2013. évi költségvetése végrehajtásának ellenőrzéséről 30. oldal.

³ Pl.: AJB-787/2012. számú ügy, AJB-8246/2012. számú ügy, AJB-4574/2013. számú ügy, 22/2013. (VII. 19.) AB határozat

⁴ A vizsgálattal érintett cégek közül a [REDACTED] ügyével összefüggésben fordult elő, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség folytatott nyomozást az állami adó- és vámhatóság egyik osztályvezetőjével szemben, melynek következtében az illetékes főigazgató belső komplex vizsgálatot rendelt el.

⁵ Észak-budapesti Adóigazgatóságon „nullás” adóigazolások kiadása.

⁶ ellenőrzési jegyzőkönyvre tett észrevétel, döntéssel szemben benyújtható fellebbezés, felettes szervtől felügyeleti intézkedés kérése, végrehajtási kifogás, panasz

A külső kontrollpontokon túl az állami- adó és vámhatóság **belső kontrollpontokat** is létrehozott, melyek közül jelentősége okán kiemelendő a Központi Hivatal Biztonsági Főosztálya, amely ellátja a NAV foglalkoztatottainak feladatellátása szempontjából biztonsági kockázatot jelentő tevékenységek kiszűrésével kapcsolatos feladatokat. Tevékenységének ellátása során szorosan együttműködik a bűnmegelőzési szervekkel, így a Nemzeti Védelmi Szolgálattal is. A Biztonsági Főosztálynak a vizsgált időszakban végzett tevékenysége során nem merült fel olyan információ, amely a NAV működésével összefüggő rendszerszerű visszaélésre utalt volna. További ilyen fontos belső kontrollpontot képeznek a Központi Hivatal és a Főigazgatóságok által éves rendszerességgel lefolytatott, konkrét vizsgálati program szerint kiválasztott, egyedi ügyeket felülvizsgáló **törvényességi vizsgálatok** is, amelyek az említett időszakban tartak fel ugyan szakszerűtlen vagy jogszerűtlen adóhatósági eljárást/gyakorlatot, amelyeket utólag korrigálni kellett, azonban egy esetben sem tartak fel olyan súlyú és mértékű – főleg nem rendszerszerű – jogszerűtlenséget, amelyek a fent említett visszaélésszerű adóhatósági tevékenység létezését igazolnák, vagy arra engednének következtetni.

III. A vizsgálat menete és tartalma

A fent megjelölt sajtóhírek okán 2014. november 6-án elnöki hatáskörben elrendelésre került az amerikai érdekeltségű cégek rendkívüli vizsgálata, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által elévülési időn belül lefolytatott eljárásaival kapcsolatos esetleges kedvezőtlen tapasztalatai, illetve annak okai feltárása tárgyában. A vizsgálat célja – az állami adó- és vámhatóság rendelkezésére álló adatok alapján – annak ellenőrzése volt, hogy az amerikai érdekeltségű cégekkel kapcsolatban – adó- és vámhatósági hatáskörben – lefolytatott eljárások során az állami adó- és vámhatóság **milyen eljárási gyakorlatot** folytatott, különös tekintettel azokra az akár egyedi, akár rendszer jelleggel tapasztalt hibákra, hiányosságokra vagy esetleg jogszerűtlenségekre, amelyek az adóhatóság eljárásával kapcsolatban jogszabályi vagy szakszerűségi kifogásokat vethettek fel.

A vizsgálatban helyi szinten az adóigazgatóságok, a vám- és pénzügyőri igazgatóságok, valamint – ezen alsó fokú szervek felett szakmai felügyeletet és irányítást gyakorló – regionális adó, illetve vám- és pénzügyőri főigazgatóságok, a Kiemelt Adó és Vám Főigazgatóság, továbbá a Repülőtéri Főigazgatóság vett részt. A középfokú adóztatási és vámszervek által elkészített részjelentések központi szintű összefoglalását, és az általános következtetések levonását a Központi Hivatal kijelölt szakterülete végezte el. A vizsgálatban központi szinten résztvett a biztonsági szakterület is.

Az amerikai érdekeltségű cégek a többi adózóhoz hasonlóan számos adó-, vám-, jövedéki stb. eljárás alanyai. Ezen cégek adóalanyisága általában az általános forgalmi adó, a társasági és osztalékadó, illetve a foglalkoztatottak után fizetendő adók és járulékok szempontjából jelentős. E mellett **speciális jellege** van a jövedéki adónak, vámoknak, egyéb fizetési kötelezettségeknek (pl.: regisztrációs adó, környezetvédelmi termékdfj stb.), illetve egyéb eljárásoknak (pl.: fémkereskedelmi igazgatási ügyek). Ez utóbbi esetek közül a vámárnyilatkozatok magas száma miatt nagyságrendileg kiemelkednek a vámeljárások, míg ezen adózói kör jövedéki stb. érintettsége marginális jellegű.

A vizsgálat ugyan általános jelleggel kiterjedt az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe tartozó valamennyi eljárásra, azonban az Összefoglaló jelentés értelemszerűen csak azon eljárásokra, tényekre, illetve körülményekre vonatkozóan tett érdemi megállapítást, amelyek

jelentőséggel bírtak a vizsgálat elrendelése szempontjából. Ennek oka, hogy ezen eljárások a költségvetési bevételek szempontjából meghatározó jellegűek, ezért az állami és adó- és vámhatóság kiemeltebb feladatai közé tartoznak, következésképpen az eljárás alanyainak adott esetben nagyobb jog-, illetve érdeksérelmet is okozhatnak. Így az Összefoglaló jelentés nem tartalmazza az egyszerűbb – például az adóhatósági igazolások kiadásával, az áfa gyakoribb bevallásával, az átvezetési kérelmekkel, az igazolási kérelmekkel, vagy a köztartozásmentes adózói adatbázisba felvétellel, a társasági és különadó feltöltési kötelezettséggel összefüggő – eljárásokkal kapcsolatos megállapításokat.

IV. A vizsgálat hatóköre, a cégek kiválasztása

Mivel a Nemzeti Adó- és Vámhivatal nem rendelkezik külön nyilvántartással az amerikai érdekeltségű cégeket illetően, ezért az állami adó- és vámhatóság nyilvántartásaiból – az Összefoglaló jelentés jelen, illetve következő pontjában ismertetett közös jellemzők alapján – került kiválasztásra a vizsgálattal érintett személyi kör.

A vizsgálatához kiválasztott megközelítőleg 850 adózó, azok a Magyarországon bejegyzett és adószámmal rendelkező cégek voltak, amelyek mögött a vizsgált időszakban, vagy annak egy részében valamilyen – alapítói, tulajdonosi, tagi, ügyvezetői – formában amerikai természetes, vagy jogi személyek állnak, vagy álltak. A vizsgálat az elévülési időn belül lefolytatott eljárásokat érintette.

A vizsgálat törzsét értelemszerűen az állami adó- és vámhatóság hatékonyságának megítélése szempontjából legfontosabb eljárási típusokkal, az adóellenőrzési eljárásokkal kapcsolatos megállapítások adták.

Az adóellenőrzési eljárások jelentős része – az általános ellenőrzési gyakorlatnak megfelelően – olyan egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzés volt, amelyek az általános forgalmi adó visszaigénylést tartalmazó bevallások benyújtásával összefüggésben kerültek elrendelésre. Ezen ellenőrzéseket követően – a bizonylatok és nyilvántartások egyezőségére is tekintettel – az adóhatóság jellemzően nem indított – teljes adómegállapítási időszakhoz/idezőszakokhoz kapcsolódó ügyleteket és szerződéses partnereket részleteiben vizsgáló – ún. kiutalás előtti ellenőrzést vagy bevallások utólagos ellenőrzését, mely szintén megfelel az általános ellenőrzési gyakorlatnak.

Az adóellenőrzések másik nagy csoportját a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzések képezték, amelyek lefolytatására az általános forgalmi adó kiutalását megelőző ellenőrzés keretében, vagy a hagyományos utólagos ellenőrzés keretén belül került sor. A hagyományos jellegű utólagos ellenőrzések során érintett főbb adónem – a többi céges adózóhoz hasonlóan – szintén az általános forgalmi adó volt, illetve – szintén az általános gyakorlatnak megfelelően – nagyobb számban előfordultak még a társasági és osztalékadóval érintett ellenőrzések is.

Az adatgyűjtésre irányuló, ún. operatív ellenőrzések (többnyire számla-, illetve nyugatkibocsátási kötelezettség, foglalkoztatottak bejelentésének vizsgálata) jelentősége az adóellenőrzési eljárásokon belül nem volt meghatározó.

Az ellenőrzési eljárások további nagy csoportjait képezték a jövedéki eljárások és a vám eljárások során végzett ellenőrzések.

A vizsgálati megállapítások kiterjedtek még többek között a végrehajtási, a fizetési kedvezményi, az illeték, illetve egyes speciális adóügyi eljárásokra (pl.: illeték, adószám felfüggesztés, adószám törlés), valamint a környezetvédelmi termékdíjjal, regisztrációs adóval kapcsolatos eljárásokra is.

V. Az amerikai érdekeltségű cégek gazdasági szerepe

A vizsgált amerikai érdekeltségű cégek az összes társas vállalkozás 0,2%-át teszik ki. Ezek a cégek a vizsgált időszakban benyújtott társasági adó bevallásuk alapján 100%-ban külföldi tulajdonban voltak, és a cégbíróságon bejelentett tulajdonos(ok) székhelye az Amerikai Egyesült Államokban volt, vagy hazai befektetés alapján meghatározó Egyesült Államokbeli érdekeltségű cégeknek számítottak.

A 2013. évi bevallási, illetve pénzforgalmi adatok alapján az amerikai érdekeltségű cégek jelentős része az ingatlan szektorban tevékenykedik, emellett nagy számban képviseltetik magukat a kereskedelem és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben.

Nettó árbevételük a nemzetgazdasági szintű bevétel 4,7%-a. Az exportból való részesedésük azonban ennél jóval magasabb, 12,4%. Az amerikai érdekeltségű cégek bevételei rendkívül koncentráltak, a nettó árbevétel 56%-a, az exportbevétel 66,8%-a a három legnagyobb adózóhoz köthető.

Ágazati szempontból az üzemi bevételeknél kiemelkedő a feldolgozóipar súlya. Az árbevétel 75,3%-a, az exportbevételek 85,9%-a köthető ide.

A 2013. évben ezen adóalanyi kör összesen nettó 221,9 milliárd forinttal járult hozzá a költségvetés bevételeihez.

VI. Az amerikai érdekeltségű cégekkel összefüggésben lefolytatott eljárások

Az állami adó- és vámhatóság adózókkal (ügyletekkel) kapcsolatos eljárását – többek között – alapvető szinten megfogalmazott törvényi rendelkezések írják elő. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 1. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az adóhatóság minden ügyben megkülönböztetés nélkül, a törvényeknek megfelelően köteles eljárni és intézkedni. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXI. törvény 2. § (1) bekezdése szerint pedig az ügyfeleket a hatósági eljárásban megilleti a törvény előtti egyenlőség, ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni.

Az egyenlő elbánás követelményére, illetve a megkülönböztetés (részrehajlás) nélküli eljárás tilalmára az állami adó- és vámhatóságnak minden adózót (ügyletet) érintő eljárása során tekintettel kell lennie, értelemszerűen az adott ügy egyedi jellemzőire is tekintettel. Az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe tartozó eljárások során az amerikai érdekeltségű cégekkel kapcsolatos eljárásokban ez a követelmény a következő ügycsoportokban merülhet fel.

VI.1. Az adóellenőrzési eljárások

Az amerikai érdekeltségű cégek ellenőrzöttségi szintje szorosan összefüggésben van – a közelmúltban kifogás tárgyává tett – az Art. által szabályozott kiválasztási rendszerrel, pontosabban annak gyakorlati működésével, illetve működtetésével. Az Art. 89-90. §-ai alapján a kiválasztásra sor kerülhet kötelező jelleggel (pl.: az adópolitikáért felelős miniszter utasítására), az állami adó- és vámhatóság által meghatározott ellenőrzési tájékoztatóban

meghatározottak alapján, illetve célzott kiválasztással. A vizsgálat tárgya inkább ez utóbbi kettő rendszert, illetve annak informatikai hátterét érinti.

Az informatikai jellegű kiválasztásra az adózók ellenőrzési szempontú kategorizálása és az adózói életút és kapcsolatrendszerek szerinti az OECD ajánlásainak megfelelően készített kockázati besorolása alapján kerül sor. A kiválasztás terjedelmét értelemszerűen nagyban meghatározza a rendelkezésre álló adóellenőri kapacitás is.

A vizsgálat megállapította, hogy az amerikai érdekeltségű cégek ebből a szempontból is hasonló elbírásban részesültek mint az egyéb adózók. Ezen gazdasági társaságoknak – a vizsgálat jellegéből következően – lényeges közös jellemzői a céges jogalanyiség és az amerikai érdekeltség, ebből a két (vizsgálati) szempontból tehát egységes csoportot alkotnak. Adójogi szempontból azonban értelemszerűen minden adózó sajátos egyedi jellemzőkkel, tulajdonságokkal rendelkezik, különösen ami adózói előéletét (adókötelezettségek teljesítése), gazdasági tevékenységét, költségvetés szempontjából meghatározó jellegét, bevételeinek, illetve adóköteles jövedelmének a gazdasági – adott esetben szektorális – konjunktúra változása által is meghatározott alakulását érinti. Éppen ezért az amerikai érdekeltségű cégek körébe tartozó gazdasági társaságok is széles spektrumon mozognak, az alacsony vagy éppen adóköteles jövedelemmel nem rendelkező, munkavállalókat nem foglalkoztató kéttagú betéti társaságtól, a kis, illetve közepes méretű (KKV kategóriás) korlátolt felelősségű társaságon át, a 250 főnél több személyt foglalkoztató nagyobb⁷, esetleg több ezer munkavállalót alkalmazó cégig (). Következésképpen az amerikai érdekeltségű cégek, mint adójogi szempontból nem homogén csoport vonatkozásában általános jellegű ellenőrzöttségi szintről nem lehet beszélni. Értelemszerűen a nagyobb adóteljesítményű, vagy például a nagyobb összegű általános forgalmi adót visszaigénylő adózók (ügyfelek) ellenőrzésére általánosságban gyakrabban került, illetve kerül sor, és ugyanezen eljárás vonatkozik az amerikai érdekeltségű cégekre is.

Az országos eloszlás alapján az amerikai érdekeltségű cégek többsége a közép-magyarországi régióban található (megközelítőleg 670 cég), ezen belül is a fővárosban. Az amerikai érdekeltségű cégek ellenőrzöttségi szintjét – a többi adózóhoz hasonlóan – nagyban meghatározta, illetve meghatározza az adózással összefüggő magatartásuk, illetve az adóztatási tevékenységhez való hozzáállásuk. Ezen cégek többsége valós gazdasági tevékenységet végez, tehát nemcsak papíron, hanem ténylegesen is működő gazdasági társaság (az állomány megközelítőleg 4%-ánál van folyamatban felszámolási, végelszámolási, vagy kényszertörlési eljárás), bár sok közöttük az ún. „alvó” („nullás” adattartalmú bevallást benyújtó) cég. Adókötelezettségeiknek az esetek többségében rendszeresen eleget tettek, és az elrendelt ellenőrzések során néhány kivételtől eltekintve (pl.:) rendszeresen együttműködtek az állami adó- és vámhatósággal.⁸

A [redacted] adózónál 2013. évben egy átfogó ellenőrzést is végzett az állami adó- és vámhatóság, tekintettel arra, hogy a társaság 2013. január 1-jén került a kiemelt adóalanyi körbe. A valamennyi adónemre kiterjedő utólagos ellenőrzés kapcsán az

⁷ Pl.: [redacted]

⁸ Pl.: [redacted]

adózó együttműködése nem volt problémamentes, mivel az adózó ügyvezetője az ellenőrzést végző adóhatóságot több alkalommal megkísérelte félrevezetni, valótlan tartalmú nyilatkozatokat adott, valamint az ellenőrzés során több alkalommal inzultálta az adóellenőrt.

A [REDACTED] ügyében az olasz adóhatóság megkeresése alapján 2008. január 1-jétől 2010. december 31-éig terjedő időszak vonatkozásában bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés lefolytatására került sor általános forgalmi adó, társasági adó és társas vállalkozások különadója tekintetében.

Az olasz adóhatóság kifogásolta, hogy az egyik futballista részére fizetett szerződés-hosszabbítási díj, valamint az ügynökként eljáró magyar adózó részére fizetett jutalék között jelentős eltérés mutatkozik, illetve a magyar cégnek járó jutalék részletek kifizetése a futballista szerződésének lejáratí idején belül került ütemezésre. Felmerült az olasz adóhatóságban a gyanú, hogy a magyar cégnek járó kifizetések egy része valójában a futballista jövedelmének eltitkolását szolgálja az olaszországi adó- és járulékkifizetés elkerülése érdekében.

A megkeresés kapcsán lefolytatott egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzés tapasztalatai alapján került elrendelésre a bevallások utólagos vizsgálata. Az adózó kezdetben együttműködő volt, rendelkezésre bocsátott minden iratanyagot, a nemzetközi megkeresésekről történt értesülést követően azonban minden együttműködést megszüntetett.

A sajátos egyedi jellemzők következtében az amerikai érdekeltségű cégek az ellenőrzési megállapítások szempontjából is nagy szórást mutatnak. Az állami adó- és vámhatóság a lefolytatott ellenőrzési eljárások során számos cég vonatkozásában jogkövető magatartást állapított meg, több esetben azonban kisebb-nagyobb (néhány 10.000 Ft-tól több 100.000.000 Ft-ig terjedő) mértékű adókülönbözet megállapítására került sor, azonban ezek többsége téves jogszabályértelmezésre, vagy adminisztratív hibára (pl.: hibás könyvelés) volt visszavezethető, és – hat eset kivételével ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) – nem merült fel bűncselekmény elkövetésének gyanúja.

A cégek területi elhelyezkedéséből, illetve koncentrációjából adódóan az ellenőrzési megállapítások többsége a közép-magyarországi régióban összpontosult, a legnagyobb egyedi jellegű megállapításra (930 millió forint adókülönbözet, amely az adóigazgatási és peres jogorvoslati eljárásokat követően is 600 millió forint feletti maradt) is itt került sor ([REDACTED]). Az amerikai érdekeltségű cégek amennyiben azt indokoltak tartották – a többi adózóhoz hasonlóan – az ellenőrzés során jegyzőkönyvezett megállapításokra észrevételt tettek⁹, illetve az ellenőrzést lezáró határozat ellen éltek a rendes jogorvoslati (fellebbezési) jogukkal¹⁰, továbbá a másodfokú adóhatósági döntésekkel szemben adott esetben, igen alacsony számban – közigazgatási peres eljárás keretén belül – igénybe vették a bírói fórumokat is (első fokú bíróság, kivételes esetben Legfelsőbb Bíróság/Kúria).¹¹

Előfordult, hogy az adózó az áfa levonási jog megtagadása kapcsán fellebbezésében az eljárás rosszhiszeműségére hivatkozott, de ez az adózói hozzáállás általánosnak tekinthető az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatának átvételét megelőzően minden adózóval szemben

⁹ Pl.: [REDACTED]

¹⁰ Pl.: [REDACTED]

¹¹ Pl.: [REDACTED]

következetesen folytatott szigorú adóhatósági joggyakorlattal szemben ()

Az egyes ellenőrzési eljárások során néhány esetben kisebb (néhány tízezer forintos) nagyságrendű mulasztási bírság kiszabására került sor adminisztratív (bejelentési, bevallási, nyilvántartás vezetési stb.) kötelezettség nem vagy késedelmes teljesítése miatt¹², elvértve került sor ennél nagyobb összegű jogerős mulasztási bírság kiszabására.¹³

A felülvizsgált több mint 10.000 ügyből a vizsgálat mindössze öt esetben tapasztalt az általános eljárási rendtől eltérő szokatlan körülményt, melyek soron kívüli kivizsgálását a NAV elnöke, illetve egy esetben () az illetékes főigazgató külön is elrendelte.

A () ügyében az adatgyűjtésre irányuló ellenőrzés vezetői döntés következtében elmaradt, melynek oka egy korábban lefolytatott valamennyi adónemre kiterjedő bevallások utólagos ellenőrzésére irányuló vizsgálat volt, mely párhuzamosság esetén akár még indokolhatta volna is az ellenőrzés mellőzését, azonban ezen adónem ellenőrzés vizsgálatával érintett időszaka nem egyezett meg a le nem folytatott ellenőrzés vizsgálandó időszakával.

Az () ellenőrzéses ügyekben négy, egyes adókötelezettségek vizsgálatára irányuló ellenőrzés során nem készült jegyzőkönyv, azaz az állami adó- és vámhatóság az ellenőrzési eljárásokat nem zárta le. Az eljárási hibát fokozta, hogy három ellenőrzés „hatására” összesen 41,7 millió forint kiutalására került sor.

A () ügyében annak ellenére került sor a 2008. I-III. negyedévi bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés elrendeléséről kiállított megbízólevél, téves kiállítás miatti törlésére, hogy az ellenőrzés elrendelésére alapos okkal került sor, melyet az utólagos ellenőrzést megelőző 52-es ellenőrzés keretében bekért bizonyíték (belföldi jogsegélyre adott válasz) tartalma is igazolt. Az ellenőrzés „elmaradásának” következménye 10.480.000 Ft adókülönbözlet megállapításának elmulasztása volt.

A () ügyében a 2006-2008. évekre vonatkozó (kivéve 2007-2008 áfa) megbízólevél kiállítására 2010. január 15-én került sor. Az ellenőrzést azonban nem kezdték meg, hanem kilenc hónappal később 2010. szeptember 16-án a megbízólevél „szervezeti változás miatt” bejegyzéssel törlésre került a revíziós rendszerből. Mivel az ellenőrzés újbóli elrendelésére az „új illetékes szerv” felé nem tettek javaslatot, az átfogó vizsgálat lefolytatására ezen időszak vonatkozásában később sem került sor. Megjegyzendő, hogy később sor került más időszakok vonatkozásában ellenőrzés lefolytatására.

A () adózónál – egy egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzést előzményként megjelölve – bevallások utólagos vizsgálatára irányuló pénzösszeg kiutalása előtti ellenőrzést rendeltek el 2012. május 15-én. A megbízólevél 2012. május 22-én törlésre került, melynek okaként „Téves kiállítás” került feltüntetésre, a törölt megbízólevélén kívül más iktatott irat nem szerepel a nyilvántartásban.

Az Összefoglaló jelentés lezárásakor a Biztonsági Főosztály, illetve a főigazgatóság által folytatott vizsgálatok még folyamatban vannak.

¹² Pl.: ()

¹³ Pl.: ()

esetében 200.000 Ft, ()

esetében 100.000 Ft, ()

esetében 100.000 Ft

esetében 150.000 Ft, ()

VI.2. A vámszerveket érintő eljárások

A vizsgálat általánosságban megállapította, hogy az érintett amerikai érdekeltségű cégek nagy többsége közvetlen módon nem került kapcsolatba a vám- és pénzügyőri szervekkel. Ennek hátterében alapvetően az állhat, hogy a vizsgált amerikai érdekeltségű magyarországi vállalkozások gazdasági tevékenységüket alapvetően Magyarország területén folytatják, ezzel együtt kereskedelmi kapcsolataik jellemzően az Európai Unió területére korlátozódnak. De ugyancsak nem kerülnek az érintett cégek a vámhatóság látókörébe, ha a profiljukba tartozó termékkörök semmilyen formában nem tartoznak a vámhatóság által kezelt adónemek (jövedéki adó, regisztrációs adó stb.) hatálya alá, vagy önmagában a belföldön végzett tevékenység végzéséhez nincs szükség a vám- és pénzügyőri szervek által, jogszabály által kiadható engedély megszerzéséhez (vám, jövedék, fémkereskedelmi tevékenységi engedélyek). Ezzel együtt a vizsgálat megállapította, hogy azon amerikai érdekeltségű gazdálkodók, amelyek tevékenységüket érintően ügyfélként kapcsolatba kerültek a vám- és pénzügyőri szervekkel, azok jelentős többsége a vámigazgatási szakterületre korlátozódott, ezen belül is különös tekintettel a különféle vámeljárások (kiviteli, behozatali, gazdasági) kezdeményezésére, melynek megfelelően az érintett vám- és pénzügyőri igazgatóságok ellenőrzési tevékenységének nagyobb hányadát a vámigazgatási tevékenységgel összefüggő folyamatba épített és utólagos ellenőrzések érintették. A jövedéki szakterület kellően zárt és többszintű ellenőrzési rendszerének sajátossága folytán a vámhatóság feladataként elsősorban a jövedéki tevékenységi engedéllyel rendelkező vállalkozások jövedéki tevékenységének jogszabályi keretek között zajló folyamatos nyomon követése (hatósági felügyelete) jelentkezik, mely alapvető garanciát jelent a jövedéki visszaélések megelőzésére, vagy időben történő felismerésére. Ennek köszönhetően a lefolytatott jövedéki adóellenőrzések súlyos szabálytalanságokat nem állapítanak meg.

A leírtakat támasztja alá a jövedéki tevékenységi engedéllyel rendelkező amerikai érdekeltségű magyarországi cégek esetében a jövedéki ellenőrzési aktusok elenyésző száma is.

A fentiekben túlmenően ugyancsak az ellenőrzési eljárások alacsony szintje jellemzi a vám- és pénzügyőri szervekhez tartozó további szakterületeket (fémkereskedelmi, regisztrációs adó, operatív ellenőrzés) is.

A lefolytatott vizsgálat alapján olyan jellegű gyakorlat, amely az ellenőrzésre történő kiválasztás során diszkriminatív módon az amerikai érdekeltségű gazdálkodókat helyezte volna előtérbe, sem a statisztikai adatok, sem az ellenőrzések eredményei alapján nem volt beazonosítható.

Ugyancsak általános vizsgálati tapasztalat volt, hogy az eljáró vám- és pénzügyőri igazgatóságok az ellenőrzéseket a vonatkozó jogszabályok és belső szabályozások alapján hajtották végre, az eljárások lefolytatása során a vám- és pénzügyőri szervek és a gazdálkodók közötti – sok esetben napi szintű – kapcsolatot a kiegyensúlyozott együttműködés jellemezte.

Megállapításra került továbbá, hogy a vizsgált időszakban sem a főigazgatóságok, sem az igazgatóságok tekintetében olyan rendkívüli eseményre nem került sor, amely alapján az eljáró vám- és pénzügyőri szervek visszaélésszerű feladatellátására lehetne következtetni.

VI.2.1. A vámigazgatási eljárásokkal kapcsolatos tapasztalatok

A vámigazgatási szakterület működése alapvetően a közösségi szabályozáson alapul. A vámeljárások zömét jellegükénél fogva az import, az export és az árutovábbítási vámkezelési indítványok képezik, de hasonlóan nagy számban fordulnak elő a különféle gazdasági

vámeljáráások is. A vám- és pénzügyőri szervek előtti eljárások lefolytatása a jelenlegi rendszerben kifejezetten elektronikus úton történik. Az adminisztratív vámeljáráások lebonyolítását nagy mértékben elősegítik, az ugyancsak a közösségi rendelkezések alapján széles körben biztosított tevékenységi engedélyek is, melynek kiadása keretében és az engedélyek használata során is a vám- és pénzügyőri szerveknek biztosítani kell a jogszabályokban meghatározott feltételek teljesítésének ellenőrzését.

A vámigazgatási eljárások során a vámhatóság kétféle ellenőrzési típust alkalmaz. Egyrészt a vámeljáráások folyamatába épített ellenőrzési rendszert, amely a vámeljáráások során a harmadik országból érkező vagy oda kiszállításra kerülő áruforgalomhoz kapcsolódik. Az ellenőrzési rendszer másik elemét a gazdálkodók vámigazgatási tevékenységeinek utólagos jellegű ellenőrzései képezik.

Az utólagos ellenőrzésre történő kiválasztással kapcsolatban elvárás, hogy a piaci szereplőkre nézve egyenlő elbánást biztosítson, így elengedhetetlen, hogy a kiválasztás meghatározott és dokumentált kockázati kritériumok alapján történjen. A kockázatelemzésnek biztosítania kell, hogy az ellenőrzésekre a legnagyobb kockázatot képviselő piaci szereplők és ügyletek kerüljenek kiválasztásra, ésszerű mértékben kitérve a közepes, illetve alacsony kockázatot jelentő ügyféli-, illetve tárgykörre, valamint a véletlenszerűen kiválasztott gazdálkodókra.

Az amerikai érdekeltségű cégek vámigazgatási tevékenységével összefüggő ellenőrzésekre főként a tevékenységi engedély feltételeinek időszakosan visszatérő felülvizsgálata okán, valamint jelentősebb számban a Közösségi Vámkódex 78. cikke szerinti vámáru-nyilatkozat ellenőrzésre került sor.

Az utólagos ellenőrzések eredményeként az eljáró vám- és pénzügyőri igazgatóságok a vizsgált ügyek jelentős többségében vagy nem állapították meg jogsértést, vagy a feltárt kisebb jelentőségű adminisztratív hibák folytán nagy összegű pótlólagos vámtéher megállapítására nem került sor. Mindemellett külön hangsúlyozandó, hogy a hivatalból kezdeményezett utólagos ellenőrzések eredményeként, amennyiben a vizsgálat megállapításai indokolták, a jogszerű állapot helyreállítása folytán a gazdálkodók részére a befizetett többletterhek visszautalása iránt is megtörtént az intézkedés.

Az utólagos ellenőrzések az alábbi főbb szabálytalanságokat állapították meg:

- helytelen áruosztályozás¹⁴;
- vámérték helytelen kimunkálása különösen az ügyleti érték, illetve vámérték-, illetve áfa-alapnövelő tényezők helytelen összegű feltüntetése¹⁵;
- az áru származó helyzetének jogszerűtlen feltüntetése¹⁶;
- vámáru vám elé állítási kötelezettségének elmulasztása¹⁷;

¹⁴ Pl.: [REDACTED]

¹⁵ Pl.: [REDACTED]

¹⁶ Pl.: [REDACTED]

- vám- és áfa-mentesség jogosulatlan igénybevétele¹⁸;
- vámraktári készlethiány keletkezése¹⁹;
- kiviteli vámeljárás alá vont áru kiszállítása igazolásának elmulasztása²⁰.

A vizsgálat elrendelése során meghatározott vizsgálati szempontok alapján a [REDACTED] ügye emelhető ki. A gazdálkodó kérelmet terjesztett elő, melyben az aktív feldolgozás vám-visszatérítési eljárás alá vont nem közösségi áruk tekintetében a vámok visszafizetésére vonatkozó igény benyújtási határidejét – azokban az esetekben is, ahol a jogszabály által megállapított határidő már korábban lejárt – az eljáró vám- és pénzügyőri igazgatóság - az általa felhozott különleges körülményeket elfogadva - hosszabbítsa meg. A kérelemben felhozott indokokat az érintett vám- és pénzügyőri igazgatóság különleges körülményként nem fogadta el, és az ügyfél kérelmét elutasította és a jogorvoslati eljárások eredményeként sem született számára kedvező döntés. Ezen ügyben szokatlan körülményként értékelhető, hogy az ügyfél a számára hátrányos döntés kézhezvételét követően magas szintű kormányzati kapcsolataira hivatkozott és kilátásba helyezte az ügy Brüsszelbe történő kivitelét. Ezen körülménynek az ügyféllel szemben lefolytatott eljárások eredményére kihatása nem volt.

VI.2.2. A vámszervek adóigazgatási eljárásainak tapasztalatai

VI.2.2.1. Jövedéki adóval összefüggő eljárások

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerveinek jövedéki adóval összefüggő tevékenységét az a rendező elv határozza meg, hogy a kereskedelmi forgalomban csak olyan adóköteles jövedéki terméket lehessen beszerezni, birtokolni, felhasználni, értékesíteni és szállítani, amely után a jövedéki adót megfizették. A jövedéki adóztatás felépülésének alapelvei, a jövedéki engedélyezési rendszerbe beépített garanciák, illetve a jövedéki ellenőrzés, a hatósági felügyelet, a kiutalás előtti ellenőrzés és az adóellenőrzés biztosítja a jövedéki adóalanyok folyamatos és fokozott felügyeletét.

A jövedéki adóval összefüggő ellenőrzések jellemzően az alábbi jogsértéseket állapították meg:

- jövedéki termék adózás alóli elvonása ([REDACTED]);
- bizonylatok hibás kiállítása ([REDACTED]);
- nyilvántartás jogszerűtlen, vagy hiányos vezetése ([REDACTED]);
- adatszolgáltatási, illetve elszámolási kötelezettség hibás, vagy késedelmes teljesítése ([REDACTED]);
- jövedéki termék tárolására vonatkozó jogszabályi előírások megsértése ([REDACTED]).

¹⁷ Pl.: [REDACTED]

¹⁸ Pl.: [REDACTED]

¹⁹ Pl.: [REDACTED]

²⁰ Pl.: [REDACTED]

A feltárt – jellemzően adminisztratív – hiányosság következményeként az eljáró vám- és pénzügyőri szervek a jövedéki adókülönbözet, a jövedéki adóbírság, vagy jövedéki bírság, illetve a mulasztási bírság kiszabása iránt intézkedtek.

VI.2.2.2. A környezetvédelmi termékdíj eljárások

A környezetvédelmi termékdíjjal összefüggő tevékenység keretei között az eljáró vám- és pénzügyőri szervek alapvetően két típusú ellenőrzést folytattak le, egyrészt hatósági ellenőrzéseket, amelyek azon termékdíj fizetésre kötelezettek felkutatására irányult, akik az adóhatósághoz adóalanyként nem jelentkeztek be, valamint a termékdíj bevallásokat benyújtó adóalanyok adóellenőrzéseit.

Az érintett vám- és pénzügyőri igazgatóságok által lefolytatott ellenőrzések az alábbi főbb hiányosságokat állapították meg:

- bejelentési kötelezettség teljesítésének elmulasztása, illetve késedelmes teljesítése ([REDACTED]);
- bejelentési, nyilvántartási, bevallási kötelezettség jogszabályi előírásoktól eltérő, vagy hiányos teljesítése ([REDACTED]);
- számla záradékolására vonatkozó előírások megsértése ([REDACTED]);
- bevallási kötelezettség nem teljesítése, vagy késedelmes teljesítése ([REDACTED]);
- jogosulatlan termékdíj-visszaigénylés ([REDACTED]).

VI.3. Az egyéb adóigazgatási eljárások

A vizsgálat a végrehajtási eljárások során szintén nem tárt fel az amerikai cégekkel összefüggő rendkívüli körülményt, sőt a végrehajtási eljárások nagyobb része ezen csoport vonatkozásában sikeres volt (a legnagyobb hátralékos állomány a közép-magyarországi régióban található). Több esetben ugyanis az adózók még a végrehajtási eljárás megindítását megelőzően kiadott fizetési felszólítás hatására vagy a végrehajtási eljárás során megfizették tartozásukat²¹, vagy annak végrehajtással még nem érintett részét²², illetve a végrehajtási cselekményekkel – többnyire inkasszó vagy végrehajtási átvezetés útján – a tartozások behajtására került sor²³, tehát ezen cégekre (a [REDACTED] kivételével) nem jellemző a végrehajtási fedezet elvonása (a társasági vagyon „kimentése”).

²¹ Pl.: [REDACTED]

²² Pl.: [REDACTED]

²³ Pl.: [REDACTED]

Az alacsony számban előfordult fizetési kedvezményi eljárások során rendkívüli körülmény szintén nem volt tapasztalható (pl.: [REDACTED]).

Eseti jelleggel előfordultak adószám felfüggesztéssel²⁴, illetve törléssel²⁵ érintett eljárások is, amelyek többsége azonban a felfüggesztés megszüntetésével²⁶, vagy az adószám „visszaadásával” végződött, vagy az adószám ismételt megállapítására került sor²⁷. Csak kevés esetben került sor az adószám végleges törlésére.²⁸

Az illetékügyek többségét a közigazgatási, illetve bírósági eljárási illetékekkel kapcsolatos ügyek adták, kisebb arányban előfordultak ingatlan vagyonszerzéshez kapcsolódó ügyek is²⁹, melyek lefolytatására szintén a hagyományos eljárási keretek között került sor. Rendes vagy rendkívüli jogorvoslati, esetleg bírósági eljárásra ezen ügytípusban ritkán került sor.³⁰

Regisztrációs adó, népegészségügyi termékadó illetve fémkereskedelmi ügyekben szintén nem merült fel az általános eljárási rendtől eltérő körülmény.

VI.4. A közérdekű bejelentések

Az amerikai érdekeltségű cégek ellen a vizsgált időszakban érkezett közérdekű bejelentések száma viszonylag alacsony volt, melyek alapján néhány esetben az adóhatóság ellenőrzést folytatott le³¹, melyek közül néhány alaposnak vagy részben alaposnak bizonyult³², illetve két esetben a bejelentő nem működött közre kérelmének kivizsgálása során ([REDACTED]). Több esetben az ellenőrzés jelenleg is folyamatban van, vagy ezután kezdődik (pl.: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]).

A bejelentések másik részében külön ellenőrzési eljárás megindítására nem került sor, vagy azért mert az alaptalan volt ([REDACTED]), vagy korábban már volt ellenőrzés folyamatban és nem tárt fel jogszabálysértést ([REDACTED]), illetve egy másik ugyanazon bejelentéssel érintett céggel kapcsolatos vizsgálat került elrendelésre, melynek keretében vizsgálják a bejelentett céget is ([REDACTED]). Előfordult, hogy a bejelentés téves adatokon alapult ([REDACTED]), vagy a kockázatelemzés eredményeként vizsgálat lefolytatása nem volt indokolt ([REDACTED]).

²⁴ Pl.: [REDACTED]

²⁵ Pl.: [REDACTED]

²⁶ Pl.: [REDACTED]

²⁷ Pl.: [REDACTED]

²⁸ Pl.: [REDACTED]

²⁹ Pl.: [REDACTED]

³⁰ Pl.: [REDACTED]

³¹ Pl.: [REDACTED]

³² Pl.: [REDACTED]

esetében 2 ügy, [REDACTED]

[REDACTED], illetve az azonosíthatatlan személy által történt bejelentést a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény 2. § (6) bekezdése alapján mellőzték.³³

Az amerikai érdekeltségű cégek által tett – rendkívül csekély számú – bejelentés kivizsgálása is az általános eljárási rendnek megfelelően történt.

Speciális eset volt a [REDACTED] ügye, ahol az amerikai érdekeltségű cég juttatott el az adóhatósághoz egy meghatározott termékkör kereskedelmében tapasztalt anomáliákra vonatkozó információkat. A jelzés sajtónyilvánosságot is kapott, mellyel kapcsolatban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a lefolytatott, valamint folyamatban lévő eljárásokról részletesen tájékoztatta felettes szervét, a Nemzetgazdasági Minisztériumot. Az ügyben büntetőeljárás van folyamatban, mely tényről a közvéleményt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal – a Magyar Távirati Iroda útján – tájékoztatta. A bejelentéssel érintett étolajgyártás, és étolajkereskedelem – számos egyéb élelmiszeripari termékkel együtt – az áfabevételek szempontjából szennyező terület, következésképpen az állami adó- és vámhatóság ellenőrzési valamint ezzel összefüggésben büntügyi tevékenységének egyik kiemelt területét képezte már a bejelentést megelőzően is, a [REDACTED] által megjelölt társaságokkal szemben is eljárások voltak folyamatban a bejelentést megelőzően.

VI.5. A Biztonsági Főosztály által elvégzett vizsgálat

A Biztonsági Főosztály vizsgálta a 2010. január 1. és 2014. november 19. között érkezett NAV saját foglalkoztatott érintettségét tartalmazó közérdekű bejelentéseket, valamint az adószakmai rendszerekből történő lekérdezések naplófájl adatait.

A Biztonsági Főosztály a vizsgálattal érintett időszakban és adózói körben a mintegy 167.000 lekérdezést³⁴ a kialakított ellenőrzési metódus alapján vizsgálva nem talált olyan, az adóhatóság informatikai adatbázisait érintő jogosulatlan (célhoz nem kötött) lekérdezést, mely felvetette volna az amerikai cégekkel szemben folytatott visszaélésszerű eljárás gyanúját. Hasonlóan nemleges megállapítás tett a Biztonsági Főosztály a saját foglalkoztatottak ellen tett, több mint 4100 bejelentéssel kapcsolatban is. A nemleges megállapítás szerint ezek a bejelentések nem érintették a vizsgált adóalanyi kört.

Ehhez kapcsolódóan ki kell emelni, hogy – különböző forrásokból származó információk, jelzések alapján – a Nemzeti Adó- és Vámhivatalban a 2013-2014. években mindössze 35 fő esetében került sor foglalkoztatotti jogviszony megszüntetésére, a hivatás gyakorlásával összefüggő és egyéb vonatkozó jogszabályi rendelkezések megszegése miatt, ideértve ezek részeként a korrupciógyanús ügyeket is, azonban ebből több esetben nem büncselekmények elkövetése miatt került sor a jogviszony megszüntetésére. A 35 fő az engedélyezett 22 482 státusz³⁵ csupán nagyon csekély részét, éves átlagban 0,77 ezrelékét jelenti.

³³ Pl.: [REDACTED]

³⁴ A Biztonsági Főosztály a lekérdezést a Dokumentumkezelés, az Adóigazgatási eljárás informatikai rendszere, a Hátralékkezelési és Végrehajtási Rendszer, a Revíziós rendszer, valamint a Nyomtatási rendszer adatai alapján végezte el.

³⁵ 2013. december 31-i állapot

VII. A vizsgálat összegzése

A vizsgálat az összes amerikai érdekeltségű céget érintő konkrét ügy tételes felülvizsgálata eredményeként megállapítja, hogy a rendelkezésre álló vizsgálati dokumentáció alapján – az Összefoglaló jelentés VI.1. pontjában leírt, még felülvizsgálat alatt álló ügyeken kívül – az állami adó- és vámhatóság eljárásai során nem merültek fel olyan információk, tények vagy körülmények, amelyek arra utalnának vagy arra utaltak volna, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a vizsgált időszakban

- az amerikai érdekeltségű cégekkel szemben bármilyen diszkriminatív intézkedést alkalmazott/megkísérelt volna alkalmazni a vizsgálat alá vont eljárási típusokban, vagy
- mellőzte volna az amerikai cégek által tett közérdekű bejelentések kivizsgálását és ezzel – a jogszabályokban rögzített adóhatósági eljárási kényszer figyelmen kívül hagyásával – törvényi kötelezettséget sértett volna, vagy
- bármilyen az állami adó- és vámhatóság rendelkezésére álló jogi eszköz, akár törvényes, akár jogtalan alkalmazásával megkísérelt volna amerikai érdekeltségű cégeknek adózási, pénzügyi, illetve gazdasági hátrányt/érdeksérelmet okozni.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a külön szempontok szerint kiválasztott amerikai érdekeltséget mutató cégek adóhatósági kapcsolatai (ellenőrzöttségi szint, megállapítások stb.) átlagosnak mondható a többi „nem amerikai” érdekeltségű cégekhez képest. A vizsgálat tapasztalatai szerint az amerikai érdekeltségű cégek adóteljesítményüknek, működési kockázatuknak stb. megfelelő – más adózókkal ekvivalens – adóhatósági bánásmódban részesültek/részesülnek.

[Redacted]
főosztályvezető

[Redacted]
főosztályvezető

